

**Perottino, Michel: Francouzský politický systém.
Praha: Sociologické nakladatelství, 2005, 335 stran,
ISBN: 80-86429-48-2**

Dana Prudíková¹

Snad každý autor, který se snaží pojmout široký výsek určité problematiky, je postaven před nelehký úkol: jakým způsobem abstrahovat od detailů a naopak které informace ještě uvést, aby jednotlivé zákonitosti dané problematiky mohly být bez obtíží pochopeny. Neméně obtížný úkol čekal francouzského autora Michela Perottina, jemuž v loňském roce vyšla v edici Politické systémy Sociologického nakladatelství kniha s názvem „Francouzský politický systém“, která uceleně představuje, jakým způsobem funguje politický systém ve Francii. Jedná se o informativně velice hutný text, který postihuje poměrně dlouhé časové období a široký okruh sledovaných problémů, na jejichž základě si čtenář může učinit poměrně komplexní obrázek o fungování francouzského politického systému.

Kniha je deskripce institucionálního zřízení, zabývá se ovšem rovněž reálnými politickými procesy a v neposlední řadě i systémem politických stran se zacílením na konkrétní popis těch nejdůležitějších. Úvahy o praktickém fungování politického systému a jeho dalším možném směřování přesahují deskriptivní rovinu a snaží se o analytičtější vhléd do problému.

Výklad knihy Francouzský politický systém je rozdělen do šesti ucelených kapitol, každá z nich se věnuje jinému aspektu francouzské politiky. Text je završen úvahou o skutečné povaze současného politického systému ve Francii.

Část první se věnuje ústavnímu a politickému vývoji Francie od roku 1870. Tato kapitola se snaží historicky postihnout období Třetí republiky, Vichistický režim, odboj a nakonec i základy fungování Čtvrté republiky až k jejímu konci na sklonku padesátých let. Úvodní pasáže této části by mohly nasvědčovat tomu, že se bude jednat o historizující studii popisující podrobně vývoj ve Francii od druhé poloviny devatenáctého století. Tím se dotýkáme prvního problému, se kterým je možno se v této publikaci setkat: autor nevyváženě akcentoval jednotlivé pasáže. Téma si vytyčil velice široce, a přestože jak sám píše „uvést v kostce politické dějiny Francie od roku

¹ Autorka je studentkou doktorského programu na Katedře politologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Poštovní adresa: Katedra politologie, FSS MU, Joštova 10, 602 00 Brno; e-mail: prudikova@yahoo.fr.

1789 je téměř nemožné...“ (Perottino 2005: 21), sám se do výkladu, který začíná nástupem Třetí republiky, pouští v úvodu poměrně detailně, a to na úkor jiných, pro téma současného politického systému jistě neméně zajímavých informací a úvah. Přestože jsou tedy základy fungování Třetí republiky bezpochyby inspirativní pro další pochopení fungování politického systému, některé pasáže by bylo možno zkrátit, případně vypustit.

Další části se již systematicky věnují základům současného politického systému Páté republiky tak, jak jsou obsaženy i v Ústavě V. republiky. Část druhá tak analyzuje postavení moci výkonné, a to jak roli prezidenta, tak od něj se odvíjející funkce a pozice jednotlivých vlád a jejich předsedů. Část třetí zase rozebírá postavení moci legislativní, a to včetně institutu referenda a jeho role ve francouzském politickém systému. Část čtvrtá se věnuje základům moci soudní.

Další kapitola se zabývá přesahy politiky na národní úrovni: zabývá se jak dimenzí lokální, tak i rovinou, která národní úroveň politiky přesahuje a která hlavně v devadesátých letech minulého století začala fungování politického systému ve Francii výrazněji ovlivňovat, tedy dimenzí evropskou. Zde je na místě ocenit detailnost, s jakou autor vysvětluje zákonitosti v rámci jednotlivých rovin praktické politiky. Zajímavé by ovšem bylo například doplnit výčet různých volebních systémů na místní úrovni o praktické dopady, které tyto rozdílné klíče produkují.

Šestá kapitola se věnuje politickým stranám, a to nejprve teoreticky, posléze následuje konkrétní výčet nejdůležitějších politických subjektů. I zde je ovšem třeba poukázat na relativní nevyváženost prostoru věnovaného jednotlivým tématům.

Za obzvláště vydařené je možno označit pasáže, ve kterých se autor zabývá tím, jak určité systémové procesy probíhají v praxi, čím se reálné fungování institucí odlišuje od ústavních textů. Takové informace jsou pro českého čtenáře obtížně dostupné, a proto i velice zajímavé. Některé pasáže jsou vhodně ilustrativně doplněny o informativní data (např. s. 167 obsahuje seznam referend konaných v průběhu V. republiky). Bohužel důraz na data není akcentován všude stejně, některá aktuální chybí (s. 214 s výsledky evropských voleb).

V tomto kontextu je také třeba upozornit, že autor často odkazuje na fakta či události, které v knize nejsou dostatečně vysvětleny, či k vylíčení událostí dochází až na stránkách následujících, což místy působí nepřehledně. Přestože se tedy pravděpodobně jedná často o jasné a notoricky známé informace pro autora, bylo by vhodné s ohledem na cílovou skupinu čtenářů, která není s francouzskými reáliemi prozatím příliš obeznámena, neboť se jedná o první ucelenou studii zabývající se politickým systémem ve Francii vydanou v češtině, některé pasáže více rozvést.

Práce by rovněž mohla projít hlubší jazykovou korekturou, v knize se často používají pojmy, které nejsou v českém prostředí příliš zavedené. Bylo by proto vhodnější užívat termínu institucionální namísto instituční reforma či pluralitní levice namísto plurální levice. Je rovněž neobvyklé uvádět původní francouzské výrazy do závorky přímo do textu, pokud se nejedná např. o názvy místních institucí, u kterých by bylo možno o správném překladu pochybovat a mohlo by tak dojít k záměně (např. s. 255).

I přes drobné výtky však lze závěrem uvést, že se jedná o velice přínosné dílo v oblasti společenských věd. Autor se pustil do v České republice zatím nezmapované oblasti, z čehož pramení i jistá nutnost zaobírat se určitými tématy, stěžejními pro pochopení problematiky, více než jinými. Vyzvednout je nutno informační bohatost, široké zdroje, přínosné je jednoznačně také uvádění názorů, které k daným problémům zaujímají další francouzští politologové. I na základě tohoto dojdeme po přečtení knihy k názoru, že se v případě Francie jedná o velice složitý systém, který není snadno zařaditelný dle základních typologií, že se jedná o systém velice živý, který si i přes četné transformace zachoval kontinuitu. Knihu lze doporučit nejenom studentům společenskovědních oborů, své čtenáře by si mohla najít také mezi veřejností se zájmem o danou problematiku.